

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Cronologia vieții literare românești. Perioada postbelică reprezintă concretizarea unui proiect mai larg de cercetare a fenomenelor culturale în epoca totalitarismului, inițiat de academicianul Eugen Simion în cadrul Institutului de Istorie și Teorie literară „G. Călinescu”.

Lucrarea își propune să reconstituie imaginea primilor douăzeci de ani postbelici (1944 - 1964), sub aspectul reconfigurării reliefului literar asupra căruia au acționat, direct sau indirect, mișcările politice desfășurate în acest interval de timp.

Metodologia acestei lucrări decurge din constatarea că, în general, demersurile similare dedicate aceluiași scop - studii, comentarii, interpretări construite în regim de istorie literară - se caracterizează prin tendința de a emoționaliza discursul, de a-l transforma într-un rechizitoriu politic, justificat, dar nu totdeauna substanțializat prin apelul la document. Reflectată într-o retorică preponderent politică, realitatea culturală a timpului postbelic nu își dezvăluie toate nuanțele, contribuțiile indirecte la ideologizarea literaturii rămân, în bună parte, neștiute, iar sensurile majore ale transformărilor petrecute atunci scapă cunoașterii și înțelegerii. De aceea, scopul prim al lucrării este acela de a oferi o „fotografie” a evenimentelor, mentalităților și opțiunilor manifestate în epocă și nu un discurs justițiar sau moralizator.

Particularitatea esențială a acestei cercetări, constă în inventarierea și prezentarea exhaustivă a bazei documentare care reflectă acțiuni și tendințe cu efect direct sau indirect în derularea procesului de ideologizare a domeniului estetic și de instaurare a controlului politic asupra creației literare.

Primele trei volume ale Cronologiei circumscriu perioada cuprinsă între 23 august 1944 și 31 decembrie 1948, pentru prezentarea căreia au fost investigate 145 de publicații care apăreau în acest interval și care se află în colecțiile Bibliotecii Academiei Române. Din cele 164 de titluri consemnate în Indexul de la sfârșitul Volumului III, 19 reprezintă numărul publicațiilor la care fac trimitere diferite articole prezentate în lucrare (de exemplu: „Bluze albastre”, „Bolșevicul”, „Gândirea”, „Leningrad”, „Literaturnaia gazeta”, „Zvezda”).

Textele selectate și prezentate în Cronologie aparțin, practic, tuturor genurilor publicistice: note, știri, articole, anchete, interviuri, cronici literare, polemici, pamflete, scrisori deschise, apeluri, relatări etc. Cele mai numeroase vizează în mod direct fenomenele literare, altele reflectă elemente contextuale cu valoare fie doar favorizantă, fie decisivă pentru configurarea raportului dintre domeniul politico-ideologic și cel literar (hotărâri, conferințe, cuvântări, directive etc).

În funcție de importanța lor intrinsecă sau de prestigiul și autoritatea semnatarului, fiecare text face obiectul fie al unei simple consemnări, fie al unei prezentări detaliate care încorporează extrase de diferite extensii. Cele mai importante sunt reproduse integral, sau prin ample fragmente semnificative, în anexele situate la sfârșitul fiecărui an.

Documentarea și redactarea materialelor cuprinse în această Cronologie au fost realizate de cercetători ai Institutului de Istorie și Teorie literară „G. Călinescu”, după cum urmează:

Anul 1944: Andrei Grigor și Mariana Ionescu Anul 1945: Mihai Iovănel și Andei Terian Anul 1946: Oana Soare

Anul 1947: Cristina Balinte (coordonator), Petruș Costea și Alexandru Farcaș Anul 1948: Lucian Chișu (coordonator), Cristina Deutsch, Magdalena Dragu,

Andrei Milca și Cristina Scarlat

Sinteza materialelor, revizuirea lor și coordonarea lucrării au fost realizate de semnatarul acestei Note.

Andrei GRIGOR